

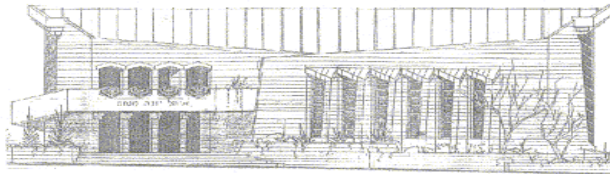
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה פ' שופטים תשס"ח מאת הרב דוד אברהם ספקטור בנושא:

שלום כיתה א'

שבת שלום. לפי השלטים בעיר, צריכים לומר שבת שלום כיתה א'. ומנהג ותיק בקהילתנו לערוך קידושא רבא לכבוד הילדים שעולים לכיתה א'. ומה עושים בכיתה א' ? לומדים לקרוא ולכתוב. לרוב למדו את האותיות כבר בגן, כפי שמובא ברמ"א (יו"ד רמה, ח): "מיד שיהיה בן ג' שנים שלימות מלמדין אותו אותיות התורה, כדי שירגיל עצמו לקרות בתורה." על דברי הרמ"א שואל הגאון מווילנא (ביאור הגר"א ס"ק יט): "איני מבין שיחתו, דהא מיד שמתחיל לדבר (בגיל שנתיים) חייב ללמד אותו, כפי שנפסק בשלחן ערוך (סעי' ה'): "מאימתי מתחיל ללמד לבנו, **משיתחיל לדבר** מתחיל ללמדו: תורה צוה לנו וגו' (דברים לג, ד), ופסוק ראשון מפרשת שמע (דברים ו, ד), ואח"כ מלמדו מעט מעט, עד שיהא כבן ששה או כבן שבעה, ואז מוילכו אצל מלמדי תינוקות." נראה לתרץ את קושיית הגאון מווילנא ולומר שיש לפחות שלושה שלבים בתחילת הלימוד של האדם. השלב הראשון הוא כאשר הוא מתחיל לדבר, בערך בגיל שנתיים או ההורים מלמדים אותו פסוקים בעל פה. בשלב שני בגיל ארבע הוא מתחיל ללמוד אותיות בגן ובבית. ובגיל שש הוא נכנס לכיתה א' אצל מלמד או מלמדת תינוקות, מתחיל ללמוד לקרוא ולכתוב, לא רק אותיות אלא משפטים שלמים וללמוד תורה כסדר, כפי שמובא בפרקי אבות "בן חמש למקרא". מספרים על הגאון מווילנא שכאשר היה כבר גדול ומפורסם, חזר פעם לעיר מולדתו ומכל האנשים החשובים שם הלך לבקר רק את המלמד שלו שלימד אותו א' ב'. שאלו אותו: למה הרב מכבד את המלמד הראשון בביקור ולא את שאר המלמדים והרבנים שלמדו אותו אחר-כך ? השיב הגאון ואמר שמה שהמלמד הראשון למד אותו א' וב' ולקרא ולכתוב וזה ודאי נכון, אמת ויציב, אבל מה שלמדו אותו אחר-כך שאר הרבנים ברמה יותר גבוהה, על זה יש מה להקשות ולהתווכח.

ילדים יקרים, השבוע התחלתם ללמוד בכיתה א' וזו זכות גדולה וגם מצוה ללמוד בכיתה א' בארץ ישראל, ללמוד לכתוב ולקרא בלשון הקודש, בעברית, כמו שמפרש הרמב"ם על מה שאומר רבי בפרקי אבות (ב,א) 'והוי זהיר במצוה קלה' - "כגון למידת לשון קודש".

ילדים חביבים. האמת היא שאני קצת מקנא בכם. אני, כשהייתי בגילכם, למדתי בבית ספר יסודי של גויים באיזו עיירה בהולנד והייתי הילד היהודי היחיד בין מאות ילדים גויים. אני זוכר כמה קשה היה לי בכיתה כאשר היו מדברים על החגים שלהם והייתי בוכה במסתרים. אמנם בימי ראשון הייתי הולך לתלמוד תורה בבית-הכנסת ושם למדתי כמוכם א' ב' ולקרא ולכתוב בעברית וגם למדנו שם תורה ועל החגים שלנו. לכן ילדי כיתה א', אשריכם שאתם זוכים ללמוד כאן בארץ ישראל לשון הקודש ותורה בקדושה ובטהרה.

בפרקי אבות (ב,ה) יש כמה עצות טובות גם לילדי כיתה א'. הלל היה אומר: "לא הביישן למד ולא הקפדן מלמד." ומפרש שם ר' עובדיה מברטנורא: "שהמתבייש לשאול, שמא ילעיגו (יחזקו) עליו, ישאר תמיד בספקותיו." ויותר חריף מפרש שם התפארת ישראל: "דהחושש שיפגום (יפגע) כבודו, כשישאל על דבר עמום או תמוה שיראה בספר או שישמע ולא יבין, מפני שירא שיחזיקוהו כחסר דעת, הוא נשאר חסר דעת תמיד." לכן על כל הילדים העולים לכיתה א' לא להיות ביישנים בלימוד תורה, אלא תמיד בדרך ארץ ובכבוד המתאים לשאול את המורה עד שתבינו באמת. ומצד שני המלמד, המורה לא יהיה קפדן אלא יהיה סבלני מאד כמו הלל. ומה עושים עם תלמיד שמתקשה בלימוד ? נפסק בזה בשלחן ערוך (רמה, ט): "אפילו תינוק שאינו מבין לקרות, לא יסלקוהו משם אלא ישב עם האחרים, אולי יבין." התורה היא תורת חסד ואיש לרעהו יאמר חזק וילד יותר חזק בלימוד, יעזור לילד שיותר קשה לו בלימודים והנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. עד כאן דברנו על כמה הדרכות חינוכיות, אבל מה החזון החינוכי הכולל של התורה ? כותב על זה הרב קוק שהשבוע בג' אלול היה יום פטירתו: "מטרת החינוך היא להכשיר את האדם לצורתו המתוקנת, שהנקודה המרכזית שבה היא לעשותו טוב וישר. "זה חידוש מרעיש. אין מטרת החינוך היא להכשיר רופאים, עורכי דין ואפילו רבנים אלא חזון החינוך בישראל הוא לבנות בני אדם שיהיו טובים וישרים ובתור שכזה יכולים להיות גם רופאים, עורכי דין ורבנים. ואיך עושים את זה ? זה נלמד מאברהם אבינו, עמוד החסד, כפי שכותב שם הרב קוק: "כל מה שתהיה משרשת בלבו של אדם יותר הקריאה בשם ה', כן יגדל טובו וישרו." התורה, שהיא תורת חסד משנה את האדם להיות טוב וישר. ובזה שונה לימוד התורה מהותית מלימודי חול ומקצוע: "ידיעות אחרות אין מטרתן כי אם להכשיר את האדם למלחמת החיים ולא לעשותו טוב וישר." ועם כל זה מובא במסכת קידושין כט: "חייב אדם ללמוד בנו אמנות, ואם לא למדו, כאילו למדו ליסטות." לכן נוסף ללימוד תורה לשמה, גם לימוד מקצוע מועיל שהאדם יהיה ישר ולא יהיה לסטים, אלא יתפרנס בכבוד. לסיום אני רוצה לברך את כל הילדים והילדות שהתחילו השבוע כיתה א', שילמדו בשמחה ובטוב לבב וכהוקרה הקהילה תתן לכם בקידוש למטה באולם השמחות שי קטן ואני מברך אתכם שהקב"ה ימלא את כל משאלות לבכם לטובה ולברכה.